

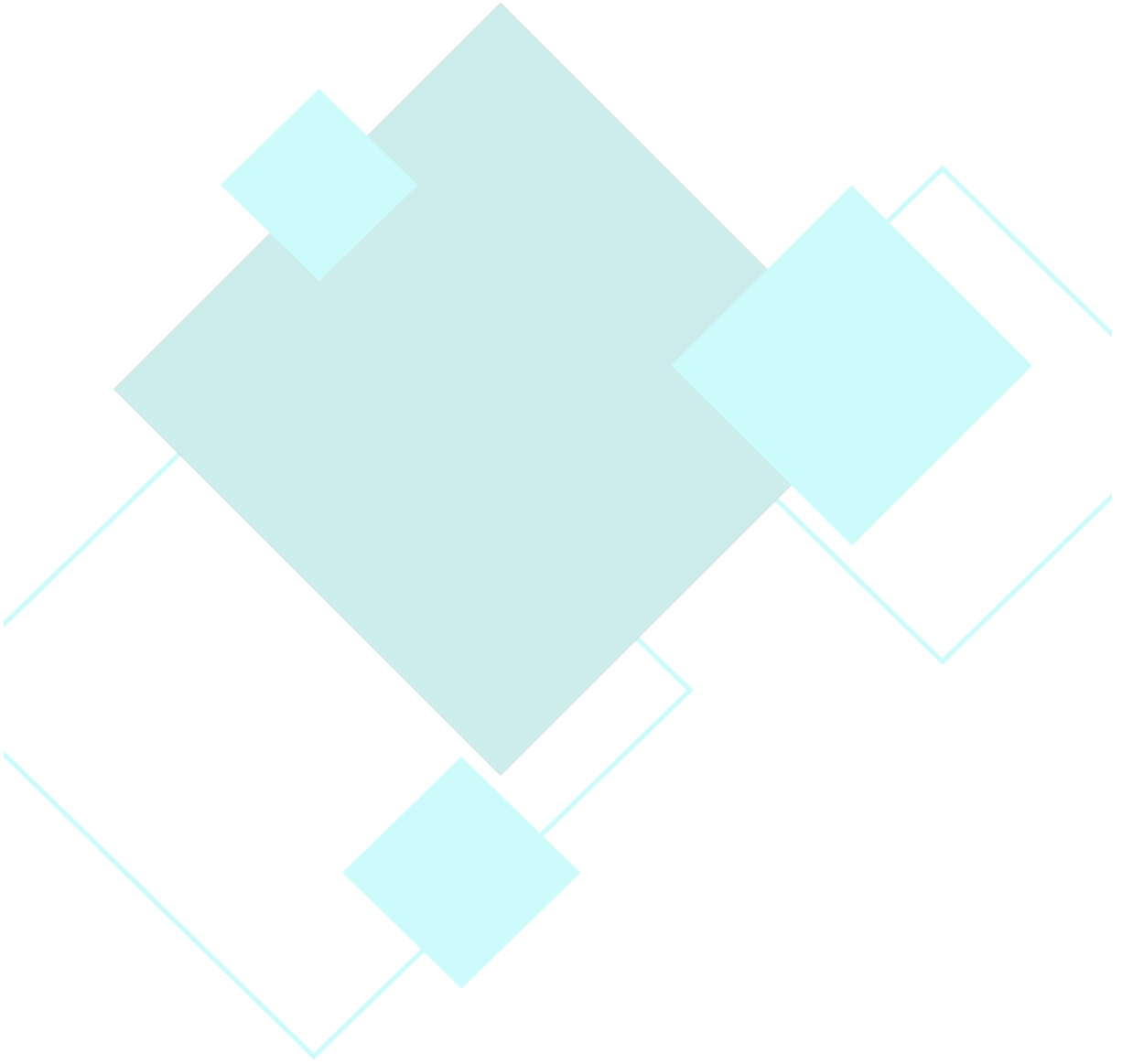
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

"eğitimde, bilimde, sanatta çağdaş"

2023 İÇ KONTROL
SİSTEMİ
DEĞERLENDİRME

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ	1
A. GENEL BİLGİLER.....	2
1. Misyon ve Vizyon.....	2
B. ORGANİZASYON YAPISI	3
II. İÇ KONTROL SİSTEMİ SORU FORMU ANALİZ VE SONUÇLARI	4
A. VERİ SETİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER.....	5
B. GENEL SONUÇLAR	6
C. BÖLÜM BAZLI SONUÇLAR	12
1. Kontrol Ortamı Bölüm Sonuçları.....	12
2. Risk İzleme Bölüm Sonuçları.....	14
3. Kontrol Faaliyetleri Bölüm Sonuçları.....	16
4. Bilgi ve İletişim Bölümü Sonuçları.....	18
5. İzleme Bölümü Sonuçları.....	20
III. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN GELİŞİMİ	22
IV. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	23
A. GÜÇLÜ YÖNLER.....	23
B. GELİŞMEYE AÇIK YÖNLER.....	24
C. ÖNERİLER.....	24
V. KAYNAKÇA.....	25
ŞEKİLLER	
ŞEKİL 1 İZLEME RAPORLARI SÜRECİ	1
ŞEKİL 2 BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ ORGANİZASYON ŞEMASI	3
GRAFİKLER	
GRAFİK 1 SORULARIN BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI	5
GRAFİK 2 BİRİMLERİN ANKETE KATILIM ORANI	6
GRAFİK 3 KATILIMCI TERCİHLERİNİN YÜZDESEL DAĞILIMI.....	6
GRAFİK 4 KATILIMCILARDAN EN YÜKSEK PUANI ALAN SORU.....	7
GRAFİK 5 KATILIMCILARDAN EN DÜŞÜK PUANI ALAN SORU	7
GRAFİK 6 BÜTÜN SORULAR İÇİNDE EN YÜKSEK PUANI ALAN ÜÇ SORU	8
GRAFİK 7 BÜTÜN SORULAR İÇİNDE EN DÜŞÜK PUAN ALAN ÜÇ SORU	8
GRAFİK 8 BİRİMLERİN İFADELER İÇİN YAPTIKLARI TERCİHLER	10
GRAFİK 9 KONTROL ORTAMI BÖLÜMÜ EN DÜŞÜK PUANI ALAN İKİ SORU	12
GRAFİK 10 KONTROL ORTAMI İFADELERİNE İLİŞKİN TERCİH YÜZDELERİ (%).....	13
GRAFİK 11 RISK İZLEME BÖLÜMÜ EN YÜKSEK PUANI ALAN İKİ SORU.....	14
GRAFİK 12 RISK DEĞERLENDİRME İFADELERİNE İLİŞKİN TERCİH YÜZDELERİ (%)	15
GRAFİK 13 KONTROL FAALİYETLERİ BÖLÜMÜ EN YÜKSEK PUANI ALAN İKİ SORU	16
GRAFİK 14 KONTROL FAALİYETLERİ BÖLÜMÜ EN DÜŞÜK PUANI ALAN İKİ SORU.....	16
GRAFİK 15 KONTROL FAALİYETLERİ İFADELERİNE İLİŞKİN TERCİH YÜZDELERİ (%)	17
GRAFİK 16 BİLGİ VE İLETİŞİM BÖLÜMÜ EN YÜKSEK PUANI ALAN İKİ SORU	18
GRAFİK 17 BİLGİ VE İLETİŞİM BÖLÜMÜ EN DÜŞÜK PUANI ALAN İKİ SORU	18
GRAFİK 18 BİLGİ VE İLETİŞİM İFADELERİNE İLİŞKİN TERCİH YÜZDELERİ (%)	19
GRAFİK 19 İZLEME BÖLÜMÜ EN YÜKSEK PUANI ALAN İKİ SORU	20
GRAFİK 20 İZLEME BÖLÜMÜ EN DÜŞÜK PUANI ALAN İKİ SORU.....	20
GRAFİK 21 İZLEME İFADELERİNE İLİŞKİN TERCİH YÜZDELERİ (%).....	21

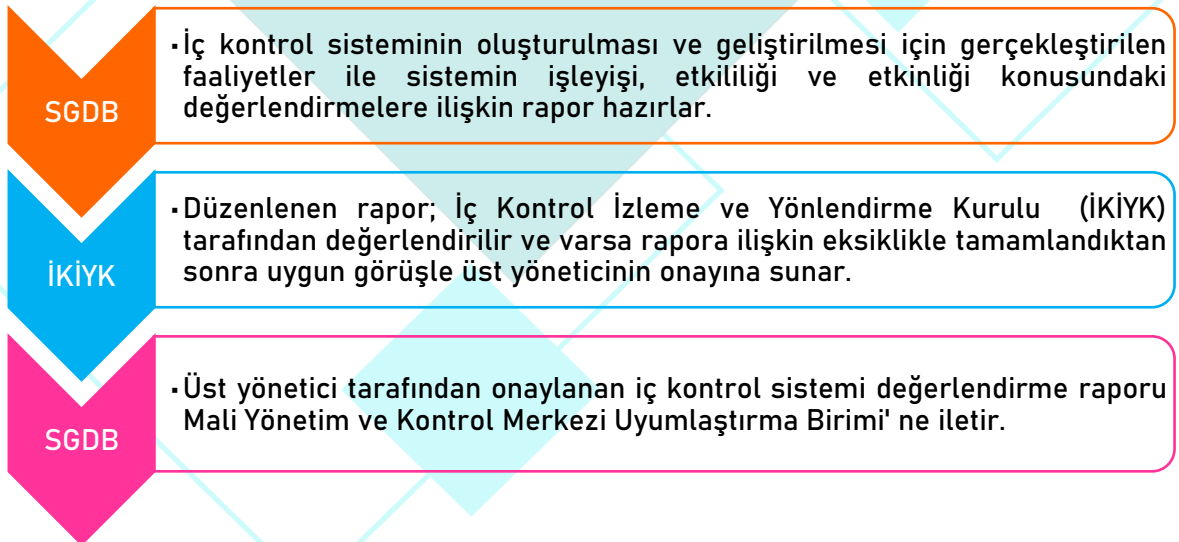

I. GİRİŞ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar, Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, Kamu İç Kontrol Rehberi gereğince kamu idareleri iç kontrol faaliyetlerin sürekli ve sistemli bir şekilde izlemeli ve geliştirmelidir.

İzleme ile idarenin faaliyetlerinin misyon doğrultusunda, hedeflerle uyumlu olarak yürütülüp yürütülmediği, risk yönetimi esasları çerçevesinde gerekli kontrollerin öngörülüp öngörülmediği, söz konusu kontrollerin uygulanıp uygulanmadığı, iletişimin açık ve yeterli olup olmadığı gibi hususlar tespit edilip değerlendirilmektedir. Bu nedenle izleme iç kontrol sisteminin diğer iç kontrol sistemi bileşenleriyle etkileşim halinde işleyen bir süreçtir. İzleme iç kontrol sisteminin, beklendiği şekilde işleyişinin ve koşullardaki değişikliklere uyum göstermesinin sağlanması amacıyla gerçekleştirilir. Yönetime, kontrol faaliyetleri sorunlarının düzeltilmesini sağlar ve istenmeyen bir olay meydana gelmeden önce riski kontrol etme şansı verir.

İç kontrol sisteminin izlenmesinde temel sorumluluk üst yöneticiye aittir. 5018 sayılı Kanunun 11' inci maddesinde de bu husus vurgulanmış ve üst yöneticilerin mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi ve izlenmesinden sorumlu oldukları ifade edilmiştir. İzleme raporlarına ilişkin mevzuatta belirlenen yetki görev ve süreçler Şekil 1' de özetlenmiştir.

Şekil 1 İzleme raporları süreci

İç kontrol sisteminin izlenmesi; sürekli izleme ve özel değerlendirmeler yoluyla gerçekleştirilir. Sürekli izleme; idare faaliyetlerinin yürütülmesi sırasında, devamlı olarak faaliyetleri yürüten personel ve onları hiyerarşik olarak kontrol etmekle görevli yöneticiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Sürekli izleme; düzenli yönetim ve gözetim faaliyetlerini, karşılaştırmaları ve personelin görevlerini yürütürken almış olduğu diğer önlemleri kapsamaktadır. Özel değerlendirmeler; iç kontrol sisteminin etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla yönetim ve çalışanlar tarafından gerçekleştirilen değerlendirme faaliyetleridir. Özel değerlendirme faaliyetleri; öz değerlendirme çalışmaları yapılması, soru formlarının/anketlerin kullanılması ve çalışma grubu oluşturulması şeklinde gerçekleştirilebilir. Öz değerlendirme çalışmaları, iç kontrol sisteminin değerlendirilmesinin yanı sıra yönetici ve çalışanların idare hedeflerine ulaşılmasında iç kontrolün önemi konusunda da bilinçlendirilmesine katkı sağlar.

Bu rapor öz değerlendirme yöntemi kapsamında anket yapılarak elde edilen verilerin işlenmesi sonucu oluşturulmuştur. Raporda kullanılan sorular Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Kamu İç Kontrol Rehberi'nde yer alan anket sorularıdır. Bu sorular Balıkesir Üniversitesi birimleri tarafından cevaplanmış ve cevaplar Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı Stratejik Yönetim ve Planlama Şube Müdürlüğü tarafından konsolide edilerek rapora dönüştürülmüştür.

Raporda öncelikle Balıkesir Üniversitesine ilişkin genel bilgilere yer verilecek, ardından iç kontrol sisteminin gelişimi değerlendirilecek, sonrasında analiz sonuçları paylaşılacak, sonuç ve öneriler bölümüyle rapor tamamlanacaktır.

A. GENEL BİLGİLER

1. Misyon

Balıkesir Üniversitesi, güçlü donanımına sahip, disiplinlerarası çalışma kültürü olan, nitelikli ve özgün araştırmalar yapabilen, rekabetçi, kendini sürekli geliştirmeyi bilen kalifiye bireyler yetiştirilmesini ve yaşam kalitesini artırıcı hizmet ve çözümler sunmayı benimsemiştir.

2. Vizyon

Eğitimde, bilimde, sosyal alanlarda ulusal ve uluslararası düzeyde kabul gören eğitim odaklı, yenilikçi bir üniversite olmaktır.

B. ORGANİZASYON YAPISI

Balıkesir Üniversitesi' ne ait organizasyon şeması Şekil 2' de paylaşılmıştır.

Şekil 2 Balıkesir Üniversitesi Organizasyon Şeması

II. İÇ KONTROL SİSTEMİ SORU FORMU ANALİZ VE SONUÇLARI

Bu rapor 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Kamu İç Kontrol Tebliği, Kamu İç Kontrol Standartları Rehberinde belirtilen esaslar çerçevesinde Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı (SGDB), Stratejik Yönetim ve Planlama Şube Müdürlüğüne hazırlanmıştır. Raporun içeriğini Kamu İç Kontrol Standartları rehberinde yer alan ve iç kontrol sisteminin değerlendirilmesi amacıyla tasarlanmış soru formuna verilen cevapların değerlendirilmesini içermektedir.

Rehberde değerlendirme yapılırken izlenecek yöntem ve puanlamaya ilişkin uygulanacak yol haritası belirlenmiştir. Buna göre Rehberde “Yüzde puanları her kategori için ayrı ayrı ve formun geneli için İZ Tablo 1’deki şekilde yorumlanmalıdır.” ifadesi mevcuttur. Rehberde belirtilen tablo içeriği

Tablo 1’ de paylaşılmıştır.

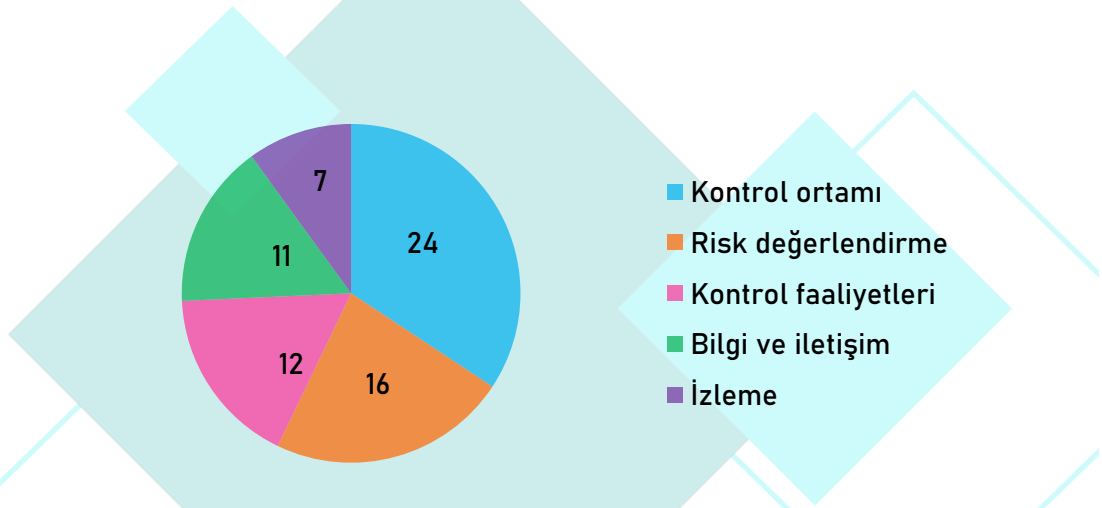
Tablo 1 İç Kontrol Sistemi Soru Formu Sonuçlarının Yorumlanması

% Puanı	Yorum
0-25	İç kontrol sisteminin gelişiminin en düşük seviyede olduğunun göstergesi. Biraz farkındalık olmakla birlikte iç kontrol mekanizmalarının henüz idarede uygulanmadığı anlaşılmaktadır. İç kontrol sisteminin kurulması için acil rehberlik ve yönlendirmede bulunulması gereklidir.
26-50	İç kontrol sisteminin gelişiminin düşük seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol sistemine ilişkin farkındalık ve anlayışın bulunduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulanması için çalışmalara başlandığı anlaşılmaktadır. Ancak çalışmaların artarak devam etmesi ve uygulamaya geçilmesi gereklidir.
51-75	İç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulanmaya başladığı, ancak geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.
76-90	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır.
91-100	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi.

İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.

A. VERİ SETİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Ankette yer alan sorular Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan İç Kontrol Standartları Rehberinde belirlenmiştir. Soru formunun bölümleri Uluslararası Sayıştaylar Birliği (INTOSAI), Avrupa Komisyonu ve benzer uluslararası kuruluşlarca da referans olarak kabul edilen, Committee of Sponsoring Organizations (COSO) tarafından oluşturulan modelin bileşenlerini içermektedir. Bu bileşenler 'kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim, izleme' bölümlerinden oluşmaktadır. Bu beş bölümün her biri için ayrı belirlenmiş toplam 70 soru bulunmaktadır. Soruların bölümlere göre dağılımı Grafik 1' de gösterilmiştir.

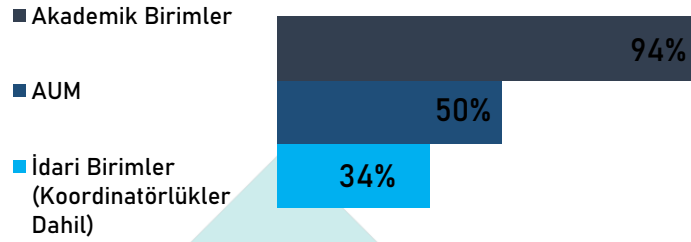
Grafik 1 Soruların Bölümlere Göre Dağılımı

Bu 70 soruya verilebilecek cevaplar 'Evet', 'Gelişmekte', 'Hayır' ile sınırlandırılmıştır. Ölçümde puanlama yapılırken Evet '2', Gelişmekte '1', Hayır '0' olarak değerlendirilecektir. Araştırmaya toplamda 52 birimden katılım sağlanmıştır. Soru formunda bir sorunun alabileceği en yüksek puan 102 en düşük puan ise 0'dır. Bir birimin verebileceği en yüksek puan 140 en düşük puan ise 0'dır.

Anketin güvenilirlik analizinde Cronbach' s Alpha oranı kullanılmıştır. Oran 0,97 olarak bulunmuştur. Oran 0,70 üzeri gerçekleştiğinden ankette kullanılan ifadelerin güvenilir olduğu görülmüştür.

Anket Balıkesir Üniversitesi akademik ve idari birimlerine gönderilmiş ve birimlere 1 aylık cevaplama süresi verilmiştir. Üniversite birimleri analiz esnasında karşılaştırma yapabilmek için gruplara ayrılmıştır. Bu gruplar akademik birimler, idari birimler ile

araştırma ve uygulama merkezleri (AUM) olarak belirlenmiştir. Grupları belirlemede birimin Üniversitenin organizasyon şemasında bulundukları yer bilgisi kullanılmıştır. Birimlerin ankete katılım verileri Grafik 2 ile gösterilmiştir.

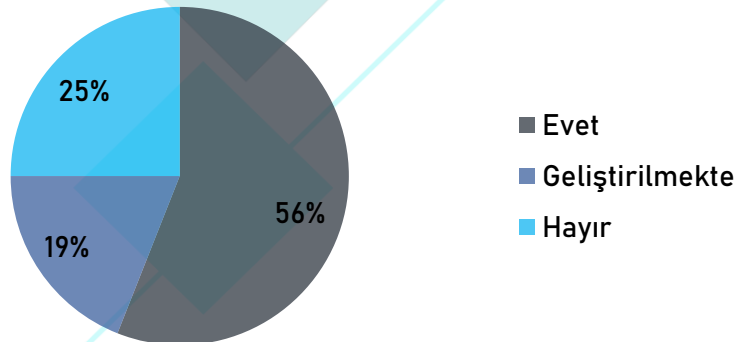

Grafik 2 Birimlerin ankete katılım oranı

Analiz sonuçları genel boyutta, birimlere (akademik, idari AUM) ve bölümlere (kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim, izleme) göre ayrı ayrı sunulacaktır.

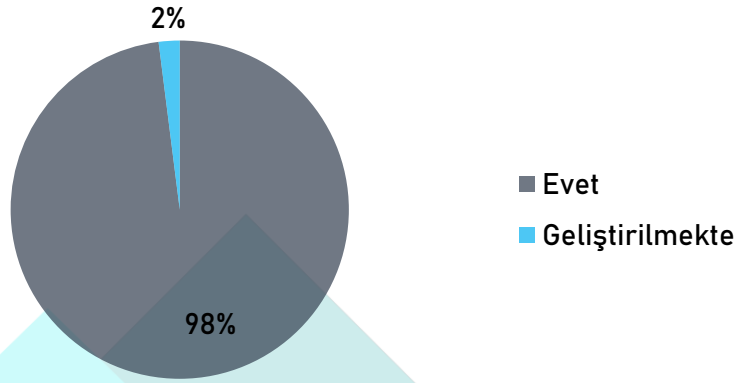
B. GENEL SONUÇLAR

Katılımcıların tercihleri incelendiğinde 51 birim tarafından 70 soruya verilen toplamda 3570 cevabın 1.945'i Evet, 703' i Geliştirilmekte, 922' si Hayır olarak tercih edilmiştir. Cevapların dağılım yüzdesi Grafik 3 ile paylaşılmıştır.

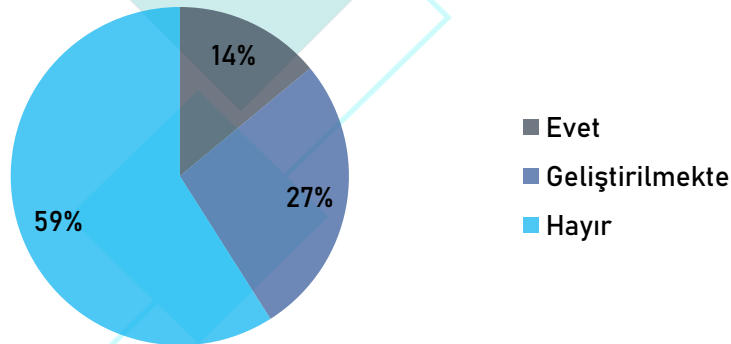
Grafik 3 Katılımcı Tercihlerinin Yüzdesel Dağılımı

Analize konu ifadelerden en yüksek puanı alan “SORU 8 Biriminizin misyonu yazılı olarak belirlenip, duyuruldu mu? (Misyon; ilan panolarında, intranette, e-posta yoluyla personele duyurulabilir.)” ifadesidir. İfade toplamda 101 puan almıştır. Kontrol ortamı bölümünde yer alan ifadeye verilen cevapların dağılım yüzdeleri Grafik 4’ ile paylaşılmıştır.

Grafik 4 Katılımcılardan En Yüksek Puanı Alan Soru

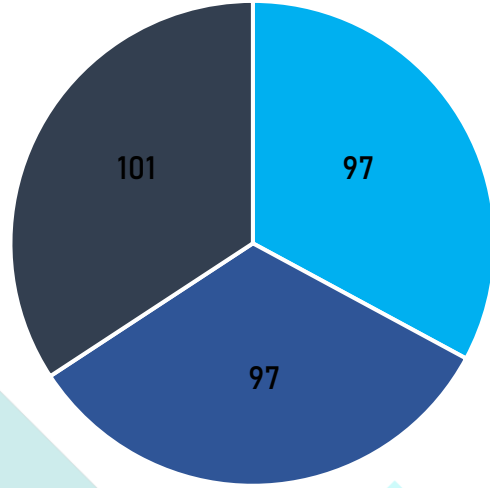
En düşük puanı alan ifade ise ‘Risk değerlendirme’ bölümündedir. ‘SORU 8 Biriminizde tespit edilen risklerin, muhtemel etkileri ve gerçekleşme olasılıkları ölçülüyor mu? (Tespit edilen risklerin olasılık ve etkileri ölçülmeli ve rakamla gösterilmelidir.)’ ifadesi katılımcılarda 28 puan alarak anketin en düşük puanlı sorusu olmuştur. Soruya verilen cevapların dağılımı Grafik 5 ile paylaşılmıştır.

Grafik 5 Katılımcılardan En Düşük Puanı Alan Soru

Analiz kapsamında en yüksek puanı alan üç soru da kontrol ortamı bölümüne aittir. Sorular ve puanları aşağıda paylaşılmıştır.

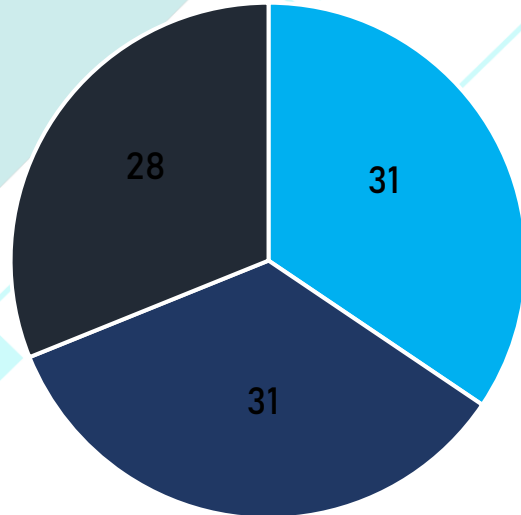
- KONTROL ORTAMI SORU 9 Biriminizin ve alt birimlerin görev tanımlarına yönelik bir düzenleme(yönerge, genelge, onay vb.) var mı?(Bu soruya "0" cevabı verilmişse bu işlemlerin ne zaman gerçekleştirilmesinin planlandığı belirtilmelidir.)
- KONTROL ORTAMI SORU 21 Biriminizde iş akış süreçlerindeki imza ve onay mercileri belirlendi mi?(İş akış süreçlerinin belirlenmesi ve bu süreçlerdeki imza ve onay mercilerinin belirlenmesi ve duyurulması önerilmektedir.)
- KONTROL ORTAMI SORU 8 Biriminizin misyonu yazılı olarak belirlenip, duyuruldu mu?(Misyon; ilan panolarında, intranette, e-posta yoluyla personele duyurulabilir.)

Grafik 6 Bütün Sorular İçinde En Yüksek Puanı Alan Üç Soru

En düşük puan alan üç soru ve puanları incelendiğinde bu üç sorunun risk izleme bölümüne ait olduğu görülmüştür. Sorulara ilişkin bilgiler grafikte paylaşılmıştır.

- RİSK İZLEME SORU 9 Biriminizde tespit edilen riskler, risk puanlarına(Etki x Olasılık) veya önem derecelerine göre önceliklendiriliyor mu?Risklerin önem sırasına göre önceliklendirilmesi kaynak tahsisinde etkinliği sağlar.
- RİSK İZLEME SORU SORU 10 Biriminizde tespit edilen riskler uygun araçlarla kayıt altına alınıyor mu?(Risklerin kaydedilmesi, verilen kararlar için kanıt oluşturulmasına, kişilerin risk yönetimi içindeki sorumluluklarını görmelerine ve izlenmesine yardımcı)
- RİSK İZLEME SORU SORU 8 Biriminizde tespit edilen risklerin, muhtemel etkileri ve gerçekleşme olasılıkları ölçülüyor mu?(Tespit edilen risklerin olasılık ve etkileri ölçülmeli ve rakamla gösterilmelidir.)

Grafik 7 Bütün Sorular İçinde En Düşük Puan Alan Üç Soru

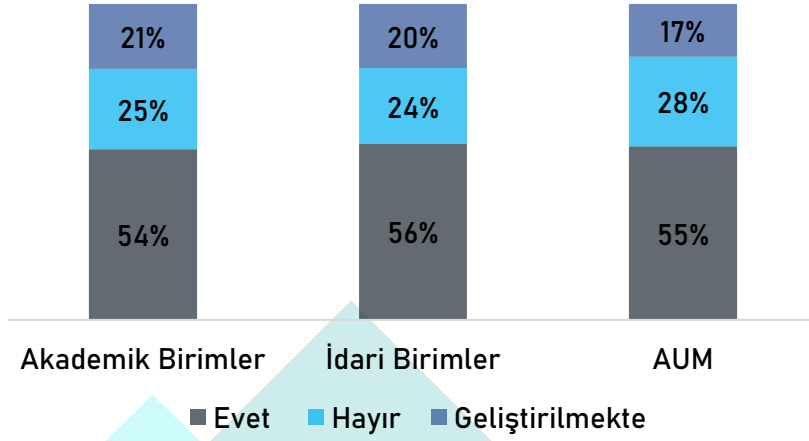
2022 yılı raporu ve 2023 sonuçlarına göre en yüksek ve en düşü puanı alan sorular Tablo 2' de paylaşılmıştır.

Tablo 2 2022 ve 2023 Yılı En Yüksek ve En Düşü Puanı Alan Sorular

	2022	2023
En Yüksek	Kontrol Ortamı Soru12 Biriminizin ve alt birimlerin görevleri, idarenizin ve biriminizin misyonu ile uyumlu mu? (Birim ve alt birimlerin görevlerinin misyonla uyumunun sağlanması ve değişikliklerin sürekli izlenerek organizasyon yapısı ve görevlerin değişiklikler çerçevesinde revize edilmesi gerekmektedir.)	Kontrol Ortamı Soru 8 Biriminizin misyonu yazılı olarak belirlenip, duyuruldu mu? (Misyona; ilan panolarında, intranette, e-posta yoluyla personele duyurulabilir.)
En Düşük	Risk Değerlendirme Soru 10 Biriminizde tespit edilen riskler uygun araçlarla kayıt altına alınıyor mu? (Risklerin kaydedilmesi, verilen kararlar için kanıt oluşturulmasına, kişilerin risk yönetimi içindeki sorumluluklarını görmelerine ve izlenmesine yardımcı olmaktadır. Bu soruya "2" cevabı verilmiş ise risklerin kaydında kullanılan araçlar (risk kayıt formu, yazılım vb.) belirtilmelidir.)	Risk Değerlendirme SORU 8 Biriminizde tespit edilen risklerin, muhtemel etkileri ve gerçekleşme olasılıkları ölçülüyor mu? (Tespit edilen risklerin olasılık ve etkileri ölçülmeli ve rakamla gösterilmelidir.)

2022 yılı raporunda en yüksek puanı alan soru 2023 yılında olduğu gibi 'Kontrol Ortamı' ve en düşük puanlı soru 'Risk Ortamı' bölümünde yer almıştır. Bu karşılaştırmadan görüldüğü üzere birimlerin kontrol faaliyetlerinin farkındalığı devam etmektedir. Üniversitenin kontrol faaliyetlerini içeren eylemleri tabana yayılmıştır. Tablo 2' de yer verilen, 2022 yılının en düşük puanlı sorusu, Grafik 7 ile paylaşılan ve 2023 yılında da en düşük puanı alan üç soru arasında yer almıştır. Bu durum 'Risk Ortamı' çalışmalarının geliştirilmesi gerektiğinin göstermektedir.

Akademik birim, idari birim ve AUM olarak sınıflandırılan Üniversite birimleri sorulara verdikleri cevaplar yönünden analiz edilmiştir. Birimlerin ifadeler için yaptıkları tercih bilgileri Grafik 8 ile paylaşılmıştır.

Grafik 8 Birimlerin İfadeler İçin Yaptıkları Tercihler

Birimlerin “Evet”, “Hayır” ve “Geliştirilmekte” tercihlerinin yüzdesel dağılımının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bu da birimlerin iç kontrol sisteminin etkinliği konusunda yakın fikirlere sahip olduğu yönünde yorumlanabilir.

Her bir bölümün ayrı puanlarını ve formun toplam puanını üzerinden yapılacak analiz Tablo 1 ile paylaşılan oranlara erişmemizi sağlamaktadır. Bölümlerin ayrı puanlarını ve formun toplam puanını içeren bilgiler Tablo 3 ile paylaşılmıştır. Ayrıca karşılaştırma yapabilmek için tabloda 2022 yılı sonuçlarına da yer verilmiştir.

Tablo 3 Puanlara Göre Sonuçlar

Bölüm	N	Minimum Puan	Maksimum Puan	Toplam Puan	% Ortalama 2023	% Ortalama 2022
Kontrol Ortamı	51	0	2	1722	70%	69%
Risk İzleme	51	0	2	750	46%	49%
Kontrol Faaliyetler	51	0	2	780	64%	61%
Bilgi ve İletişim	51	0	2	843	75%	75%
İzleme	51	0	2	498	70%	68%
Toplam	51	0	2	4593	64%	64%

Tablo 3, her bir bölüme ait ifadeler ve bütün ifadelerde yapılan tercihlerin; “Evet” için 2, “Geliştirilmekte” için 1 ve “Hayır” için 0 ile değerlendirilmesi sonucu elde edilen puanların ortalamalarının yüzdesinin alınması ile oluşturulmuştur. Bu hesaplamanın yapılma amacı Rehberde Tablo İz 1 adı ile yer alan ve bu raporda Tablo 1 olarak bulunan değerlerin karşılaştırılmasıdır. Bulunan oranlar Üniversitenin puan yüzdelerinin Rehberde göre hangi iç kontrol sistemi uygulamalarının gelişmişlik düzeyinde olduğu bilgisini erişmemizi sağlamaktadır. Sonuçlar incelendiğinde Toplam puanın %64 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu sonuç Tablo 1’ de 51-75 arasına denk gelmektedir ve “İç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulanmaya başladığı, ancak geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.” ifadesi ile açıklanmaktadır. 2022 yılı sonucunun da aynı yüzde ile gerçekleştiği görülmektedir. Sonuçlarda 2022 yılına göre bir gerileme yaşanmamıştır. Bu da iç kontrol faaliyetlerinde belirli standartların oturduğu yönünde yorumlanabilir. Üniversitemizde 2021 yılında, iç kontrol mekanizmalarının etkili, ekonomik ve verimli olarak işletilebilmesi için gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmaların üzerinden iki yıl gibi kısa bir süre geçmiştir. Mevcut durumda İç Denetim Birimi ve Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı’nda çalışan personel yetersizliği 2021 yılında olduğu gibi devam etmektedir. Bu yetersizliğine rağmen 2021-2022 yıllarını kapsayan iç kontrol standartlarına uyum eylem planı hazırlanmış ve uygulanmış, uygulama sonuçları raporlanmış ve üs yönetici onayına sunulmuş ve yayımlanmıştır. 2023- 2024 yıllarını kapsayan iç kontrol standartlarına uyum eylem planı hazırlanmış, planda öngörülen eylemleri gerçekleştirmek için gerekli kurullar oluşturulmuş ve çalışmalara başlanmıştır.

Anket bölümleri itibarıyla incelendiğinde çok kapsamlı bir çalışma gerektiren “Risk İzleme” bölümünün en düşük yüzdeye sahip olduğu görülmektedir. %46’ lık oran kontrol ortamı bileşenlerinin sonuçlanamaması nedeniyle gerçekleşmiş ve bu nedenle riske ilişkin eylemler yeniden 2023-2024 yılı uyum eylem planına alınmıştır.

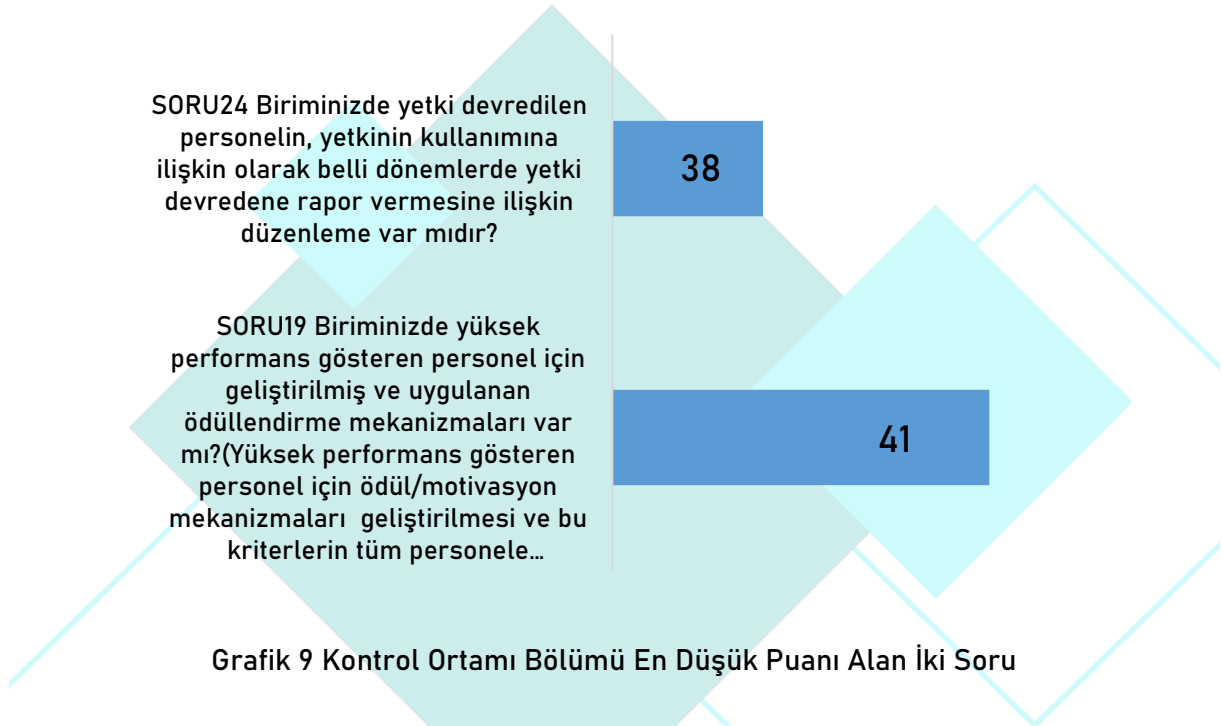
Aşağıda raporun bölüm bazlı detaylı sonuçlarına yer verilmektedir.

C. BÖLÜM BAZLI SONUÇLAR

1. Kontrol Ortamı Bölüm Sonuçları

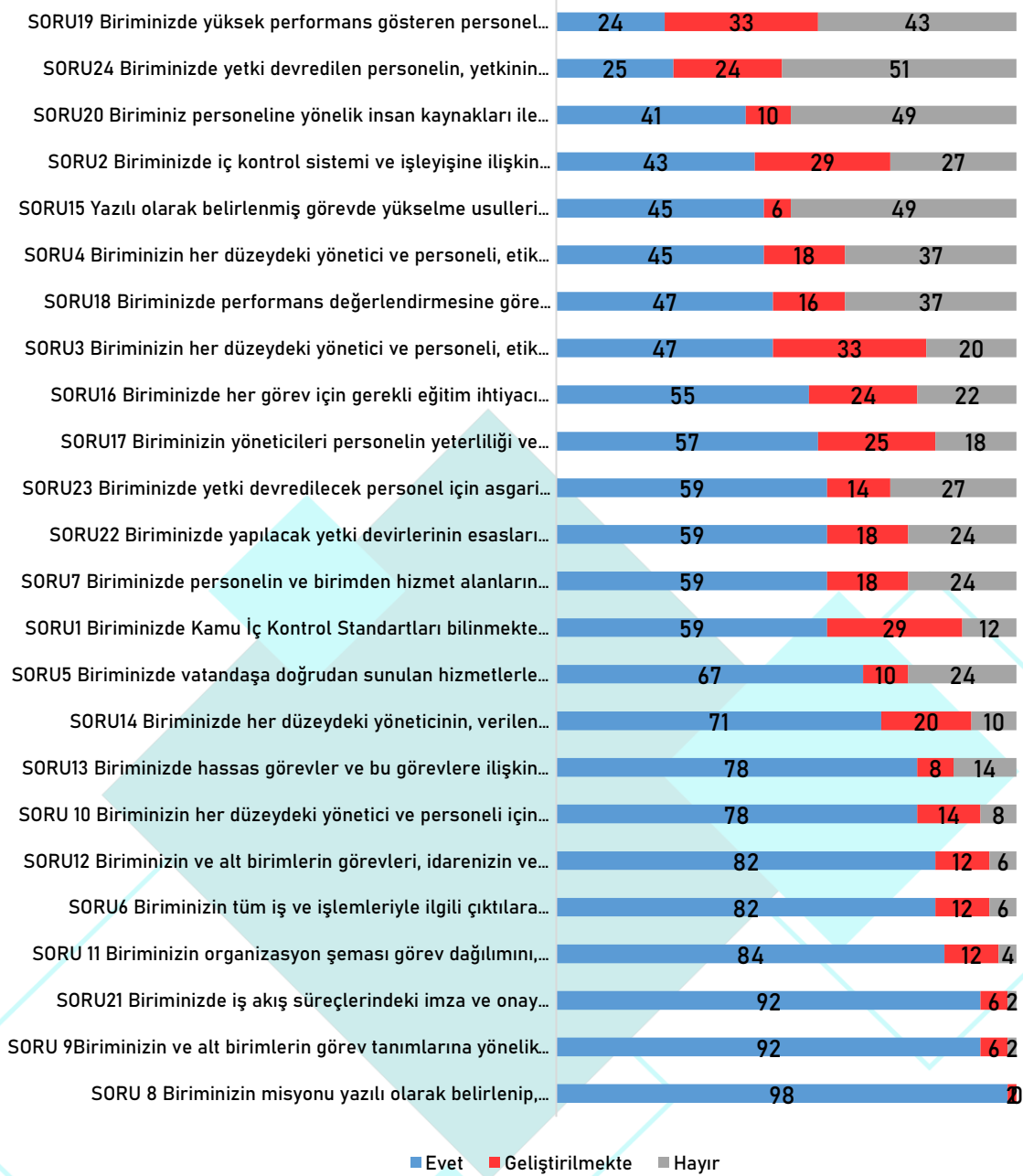
Kontrol ortamı 24 ifadeden oluşmakta ve katılımcılar “Evet”, “Geliştirilmekte” ve “Hayır” seçeneklerinden birini tercih ederek bölümü değerlendirmektedir. Kontrol ortamı bölümü değerlendirmeden %70 ile en yüksek yüzdelik puanı alan bölümdür. 51 katılımcı 24 ifadeye toplamda 760 “Evet”, 202 “Geliştirilmekte” ve 262 “Hayır” tercihlerini yapmıştır. Bölümün en yüksek puanı alan ifadesi yanı zamanda anketin de en yüksek puanı alan ifadesidir ve bilgileri Grafik 4 ile paylaşılmıştır.

Bölümde en düşük puanı alan iki soruya ilişkin bilgiler Grafik 9 ile paylaşılmıştır.

Grafik 9 Kontrol Ortamı Bölümü En Düşük Puanı Alan İki Soru

Grafik incelendiğinde 24. ve 19. soruların 38 ve 41 puan aldığı görülmektedir. Katılımcılar 24. soruya 13 “Evet”, 12 “Geliştirilmekte” 26 “Hayır” yönünde tercih belirtmiştir. 19. soruya ilişkin tercih sayıları ise 12 “Evet”, 17 “Geliştirilmekte” ve 22 “Hayır” olarak gerçekleşmiştir. En düşük puanlı ikinci sorunun 2022 yılında en düşük puanı alan soru olduğu görülmektedir. Kontrol ortamında yer alan sorulara ilişkin tercih yüzdeleri Grafik 10 ile paylaşılmıştır.

Grafik 10 Kontrol Ortamı İfadelerine İlişkin Tercih Yüzdeleri (%)

Kontrol ortamının puan ortalaması Tablo 3 ile özetlendiği gibi %70 dir. Bu oran

Tablo 1' de 51- 75 arasına denk gelmektedir. Bu sonuç kontrol ortamı bölümünü gelişiminin orta seviyede olduğu gerekli mekanizmalarının uygulanmaya başladığı, ancak geliştirilmesi gerektiği sonucuna işaret etmektedir.

2. Risk İzleme Bölüm Sonuçları

Risk İzleme 16 ifadeden oluşmakta ve katılımcıların “Evet”, “Geliştirilmekte” ve “Hayır” seçeneklerinden birini tercih etmesi suretiyle değerlendirmektedir. Risk izleme bölümü değerlendirmeden %46 ile en düşük yüzdelik puanı alan bölümdür. 51 katılımcı 16 ifadeye toplamda verdiği 816 cevabın 272 “Evet”, 206 “Geliştirilmekte” ve 338 “Hayır” dır. Bölümün en düşük puanı alan ifadesi yanı zamanda anketin de en düşü puanı alan ifadesidir ve ifadeye ilişkin bilgiler Grafik 5 ile paylaşılmıştır.

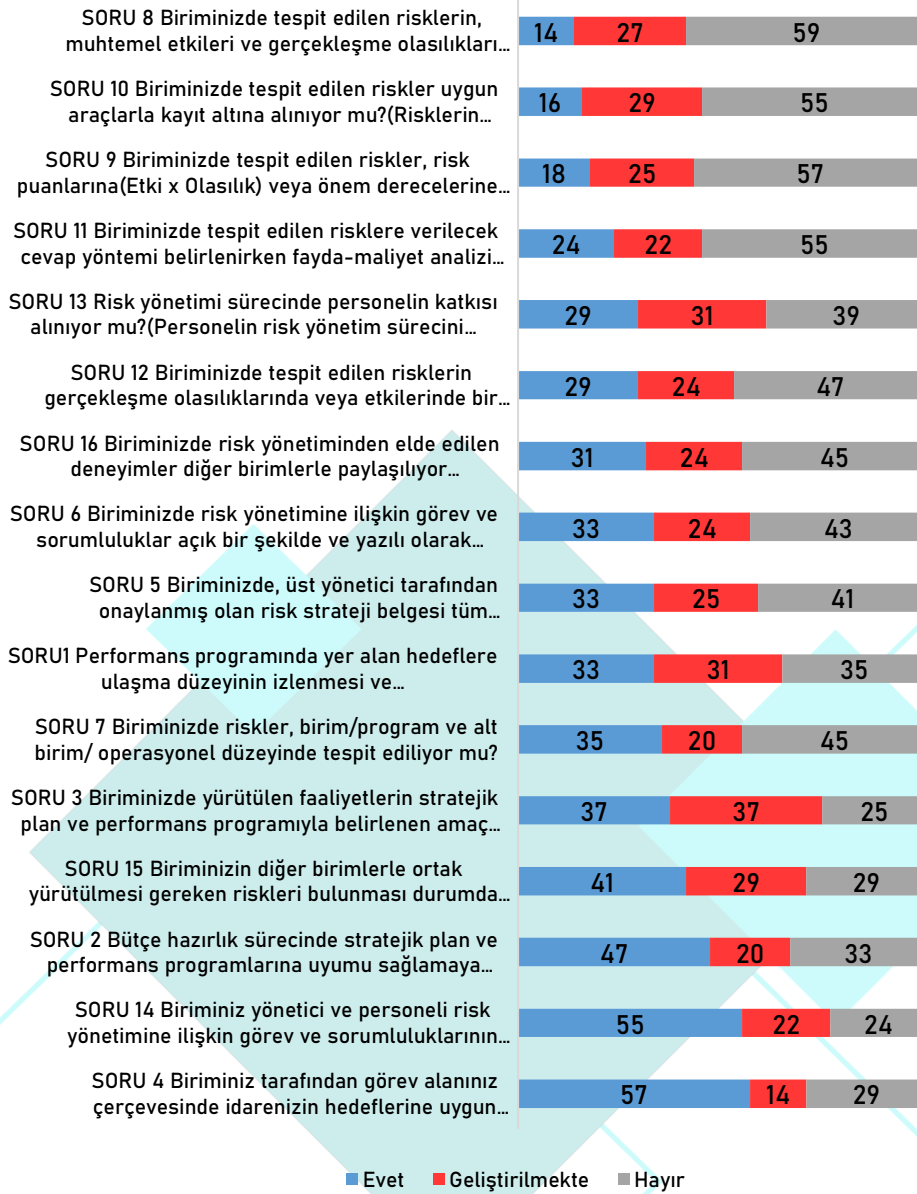
Bölümde en yüksek puanı alan iki soruya ilişkin bilgiler Grafik 11 ile paylaşılmıştır.

Grafik 11 Risk İzleme Bölümü En Yüksek Puanı Alan İki Soru

Bölümde en yüksek puanı 67 ile 14. soru almıştır. Bu soruya katılımcıların 29’ “Evet” (%55), 7’ si “Geliştirilmekte” (%22), 15’i ise “Hayır” (%24) yönünde tercih belirlemiştir. Soru 4 ise 65 puan ile ikinci sırada yer almaktadır. Bu soru 2022 raporunda 70 ile değerlendirilmiş ve bölümün en yüksek puanı alan ifadesi olmuştur.

Bölümün sorularına ilişkin tercih yüzdeleri Grafik 12 ile paylaşılmıştır.

Grafik 12 Risk Değerlendirme İfadelerine İlişkin Tercih Yüzdeleri (%)

Tablo 3' de risk değerlendirme bölümünün genel ortalamasının %46 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu oran Tablo 1' e göre yorumlandığında "26-50" puan aralığına denk gelmekte buradan da "risk değerlendirme bölümünün gelişiminin düşük seviyede olduğu, risk değerlendirme bölümüne ilişkin farkındalık ve anlayışın bulunduğu, risk izleme mekanizmalarının uygulanması için çalışmalara başlandığı ancak çalışmaların artarak devam etmesi ve uygulamaya geçilmesi gerekliliği sonucuna ulaşılmaktadır. Üniversitemizde risk değerlendirme faaliyetlerinin geliştirilmesi için çalışmaları geliştirerek önümüzdeki dönemlerde sürdürecektir.

3. Kontrol Faaliyetleri Bölüm Sonuçları

Kontrol Faaliyetleri 12 ifadeden oluşmakta ve katılımcıların “Evet”, “Geliştirilmekte” ve “Hayır” seçeneklerinden birini tercih etmesi suretiyle değerlendirmektedir. Kontrol faaliyetleri bölümü puan yüzdesi %64 olarak gerçekleşmiştir ve puan türünde 2022 yılına göre %3’ lük bir artış görülmüştür. 51 katılımcı 12 ifadeye verdiği 612 toplam cevap 327 “Evet”, 126 “Geliştirilmekte” ve 159 “Hayır” dan oluşmaktadır. Bölümün en yüksek ve en düşük puanı alan ikişer ifadesine ait bilgiler sırası ile Grafik 13 ve Grafik 14 ile paylaşılmıştır.

Grafik 13 Kontrol Faaliyetleri Bölümü En Yüksek Puanı Alan İki Soru

Grafik 14 Kontrol Faaliyetleri Bölümü En Düşük Puanı Alan İki Soru

Grafik 13 ile paylaşılan veriler incelendiğinde en yüksek puanlı ifade olan 11. soruya 45 birim “Evet”, 3 Birim “Hayır”, 3 birim “Geliştirilmekte” yanıtını vermiştir. 2022 yılında da bölümün en yüksek puanı alan ifadesi 11. soru olmuştur. 2022 yılında bu ifadeye 39 birim “Evet”, 7 Birim “Hayır”, 9 birim “Geliştirilmekte” yanıtını vermiştir. İfadeye ilişkin “Evet” tercihlerinde artış, “Hayır” ve “Geliştirilmekte” tercihlerinde ise azalış yaşanmıştır. Soru 8’ de yer alan ifadeye ise 41 birim “Evet”, 6 Birim “Hayır”, 4 birim “Geliştirilmekte” yanıtını vermiştir

Grafik 14 incelendiğinde en düşük puanlı ifadelerin Soru 2 ve Soru 12 olduğu görülmüştür. Soru 2’ de yer alan ifadeye 15 birim “Evet”, 15 Birim “Hayır”, 21 birim “Geliştirilmekte” yanıtını verirken Soru 12’ de yer alan ifadeye ise 18 birim “Evet”, 12 Birim “Hayır”, 21 birim “Geliştirilmekte” yanıtını vermiştir.

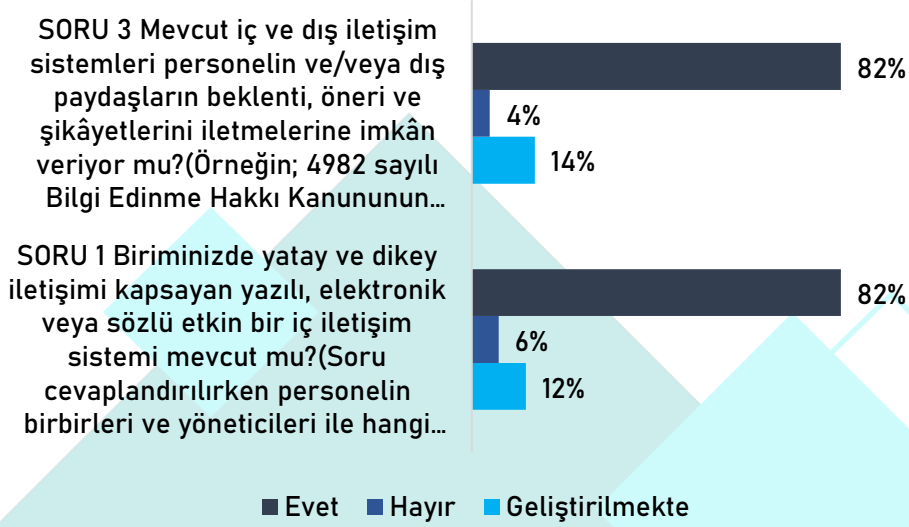

Grafik 15 Kontrol Faaliyetleri İfadelerine İlişkin Tercih Yüzdeleri (%)

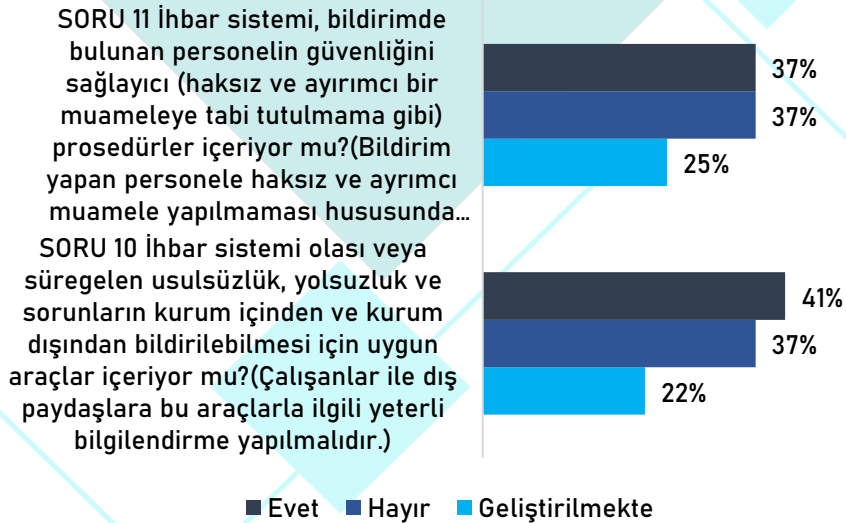
Tablo 3’ de kontrol faaliyetleri bölümünün genel ortalamasının %64 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu oran Tablo 1’ e göre yorumlandığında “51-75” puan aralığına denk gelmekte bu da kontrol faaliyetleri bölümünün gelişiminin orta seviyede olduğunun göstergesidir. Kontrol faaliyetleri mekanizmalarının uygulanmaya başladığı, ancak geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Üniversitemizde kontrol faaliyetlerine ilişkin çalışmalar geliştirilerek devam edecektir.

4. Bilgi ve İletişim Bölümü Sonuçları

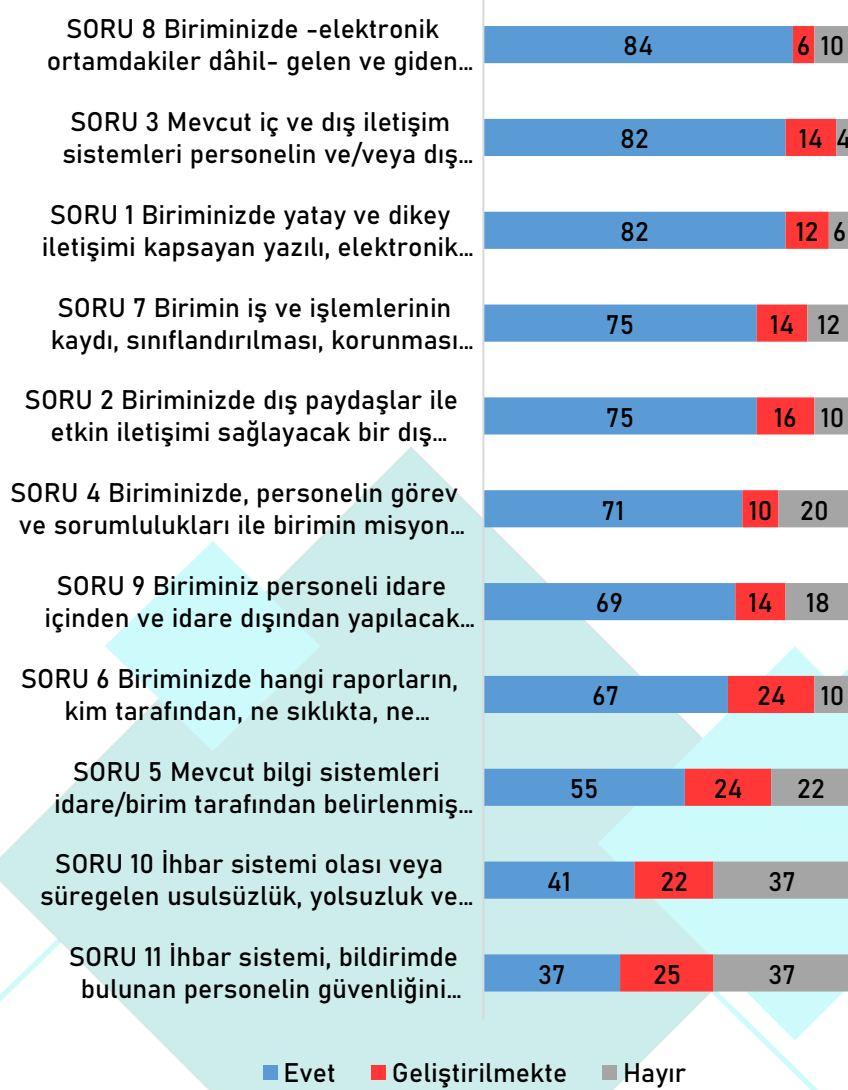
Bilgi ve İletişim 11 ifadeden oluşmakta ve katılımcıların “Evet”, “Geliştirilmekte” ve “Hayır” seçeneklerinden birini tercih etmesi suretiyle değerlendirmektedir. Bilgi ve İletişim bölümü ortalama puan yüzdesi %75 olarak gerçekleşmiştir ve puan türünün gerçekleşmesi 2022 yılı ile aynıdır. 51 katılımcı 11 ifadeye toplamda 376 “Evet”, 91 “Geliştirilmekte” ve 94 “Hayır” tercihlerini yapmıştır. Bölümün en yüksek ve en düşük puanı alan ikişer ifadesine ait bilgiler sırası ile Grafik 16 ve Grafik 17 ile paylaşılmıştır.

Grafik 16 Bilgi ve İletişim Bölümü En Yüksek Puanı Alan İki Soru

Grafik 17 Bilgi ve İletişim Bölümü En Düşük Puanı Alan İki Soru

Grafik 18 Bilgi ve İletişim İfadelerine İlişkin Tercih Yüzdeleri (%)

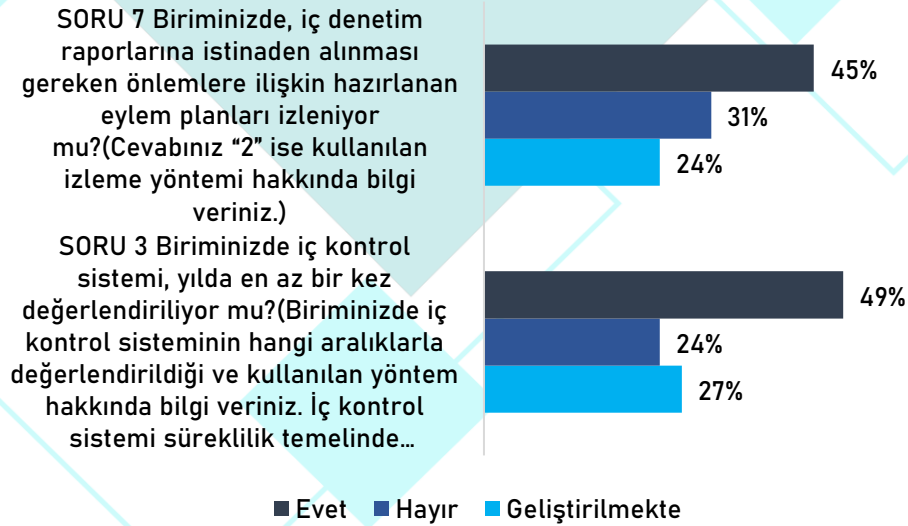
Tablo 3' de bilgi ve iletişim bölümünün genel ortalamasının %75 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu oran Tablo 1' e göre yorumlandığında "51-75" puan aralığına denk gelmekte bu da bilgi ve iletişim bölümünün gelişiminin orta seviyede olduğunun göstergesidir. Bilgi ve iletişim mekanizmalarının uygulanmaya başladığı, ancak geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Üniversitemizin bilgi ve iletişim faaliyetlerine ilişkin çalışmaları geliştirilerek devam edecektir.

5. İzleme Bölümü Sonuçları

İzleme 7 ifadeden oluşmakta ve katılımcıların “Evet”, “Geliştirilmekte” ve “Hayır” seçeneklerinden birini tercih etmesi suretiyle değerlendirmektedir. İzleme bölümü puan yüzdesi %70 olarak gerçekleşmiştir ve puan türünde 2022 yılına göre %2’ lik bir artış görülmüştür. 51 katılımcı 7 ifadeye toplamda 210 “Evet”, 78 “Geliştirilmekte” ve 69 “Hayır” tercihlerini yapmıştır. Bölümün en yüksek ve en düşük puanı alan ikişer ifadesine ait bilgiler sırası ile Grafik 19 ve Grafik 20 ile paylaşılmıştır.

Grafik 19 İzleme Bölümü En Yüksek Puanı Alan İki Soru

Grafik 20 İzleme Bölümü En Düşük Puanı Alan İki Soru

SORU 2 Biriminizde sürekli izleme faaliyetleri etkin olarak uygulanıyor mu?(Mali raporların ve faaliyet raporlarının gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi, üçüncü şahıslardan gelen şikâyet ve iddiaların araştırılması vb. sürekli izleme faaliyetleri ile s

SORU 1 Biriminizde iç kontrolün etkili bir şekilde işleyip işlemediği konusunda yöneticilere geri bildirimde bulunmaya olanak sağlayacak toplantılar düzenleniyor mu?

SORU 4 İç kontrolün değerlendirilmesinde, yöneticilerin görüşleri, kişi ve/veya kurumların talep ve şikâyetleri ile iç ve dış denetim sonucunda düzenlenen raporlar dikkate alınmakta mı?

SORU 5 Biriminizin yönetici ve çalışanlarıyla iç denetim birimi arasında etkin bir işbirliği var mı?(Biriminizin yönetici ve personelinin iç denetim faaliyetlerine yönelik farkındalık düzeyini artırmak için neler yapıldı? Kısaca yazınız.)

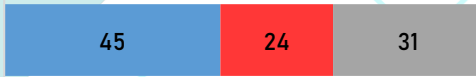
SORU 6 İç kontrolün değerlendirilmesi sonucunda alınması gereken önlemler belirlenip uygulanıyor mu?(Biriminizde önlemlerin izlenmesinden sorumlu kişi ve birim ile izleme yöntemine ilişkin kısaca bilgi veriniz. İzleme sonuçları hangi yönetim kademesiyle ve

SORU 3 Biriminizde iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendiriliyor mu?(Biriminizde iç kontrol sisteminin hangi aralıklarla değerlendirildiği ve kullanılan yöntem hakkında bilgi veriniz. İç kontrol sistemi süreklilik temelinde izlenmeli gerektiğin

SORU 7 Biriminizde, iç denetim raporlarına istinaden alınması gereken önlemlere ilişkin hazırlanan eylem planları izleniyor mu?(Cevabınız "2" ise kullanılan izleme yöntemi hakkında bilgi veriniz.)

■ Evet ■ Geliştirilmekte ■ Hayır

Grafik 21 İzleme İfadelerine İlişkin Tercih Yüzdeleri (%)

Tablo 3'de izleme bölümünün genel ortalamasının %70 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu oran Tablo 1' e göre yorumlandığında "51-75" puan aralığına denk gelmekte bu da izleme bölümünün gelişiminin orta seviyede olduğunun göstermektedir. İzleme mekanizmalarının uygulanmaya başladığı, ancak geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaya sonucuna varılmaktadır. Üniversitemizde izleme faaliyetlerine ilişkin çalışmalar geliştirilerek devam edecektir.

III. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN GELİŞİMİ

Balıkesir Üniversitesinde İç kontrol sistemine ilişkin çalışmalar 2021 yılına dayanmakta olup nispeten yeni sayılabilir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar, Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, Kamu İç Kontrol Rehberi gereğince belirli periyotlar ile düzenlenmesi gereken İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu Balıkesir Üniversitesi tarafın ilk kez 2022 yılında düzenlenmiştir. Bu rapor iç kontrol sisteminin özelliklerinin genel bir görüntüsünü sağlamanın yanında beş alt bölümün de durumunun görülmesini sağlamaktadır. Bu yıl hazırlanan 2023 raporu ise kurumun ikinci değerlendirme raporudur. Bu rapor, 2022 yılından farklı olarak, kurumun iç kontrol sistemi ile ilgili bir önceki yıl itibarı ile karşılaştırma yapmayı mümkün kılmaktadır. Kurumun bu raporları düzenlemeyi sürdürmesi iç kontrol sistemi üzerinde çalışmalarını geliştirerek sürdürdüğünün göstergesidir. Rapor sonuçları incelendiğinde %64 genel puan yüzdesinin 2022 ile aynı kalmıştır. Fakat bu verinin gelişme yaşanmadığı yorumlanması “Kontrol Ortamı, Kontrol Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ile İzleme” bölümlerinde gerçekleşen ilerlemeyi yok sayacağından sağlıklı bir yorum olmayacağı kanısı doğmaktadır. Ayrıntılı inceleme sonucu, oranın sabit kalma sebebinin “Risk İzleme” bölümündeki %3 ‘lük gerilemeden kaynaklandığı sonucuna varılmaktadır.

İzleyen dönemlerde çalışmalara geliştirilerek devam edilecektir.

IV. SONUÇ VE ÖNERİLER

Dış denetim ve iç denetim raporları, soru formları ve diğer bilgi kaynakları kullanılarak yaptığımız değerlendirme; uygulamaya başladığımız iç kontrol mekanizmalarının işlerlik kazandığını göstermektedir. Genel değerlendirme sonucunda kurumun puan % 64 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran Hazine ve Maliye Bakanlığı Rehberinde yer alan tabloda 51-75 puan yüzdesi aralığına denk gelmektedir. Bu aralık için Rehberin ön gördüğü açıklama “İç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulanmaya başladığı, ancak geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.” şeklinde verilmiştir. Buna göre birimlerde iç kontrol mekanizmalarına ilişkin farkındalık oluşmuş, kurumun iç kontrol mekanizmaları işlerlik kazanmaya başlamış, iç kontrol sisteminin işleyebilmesi için gerekli kurul, çalışma grubu vb. oluşturulmuş, bunlar faaliyetlerini yerine getirmeye başlamış, iç kontrol sistemi düzenli olarak değerlendirilmiş, çalışanlar idarelerin hedeflerine ulaşmasında iç kontrol sisteminin önemi konusunda bilinçlenmiştir. Fakat kurum iç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyelere çekememiş, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştirememiştir. Bu yönüyle uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır. 2023 yılı için geliştirme ve iyileştirmelerin yapılması planlanmaktadır. Hali hazırda Balıkesir Üniversitesi 2023- 2024 yılı Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı yürürlükte olup, planda öngörülen eylemlerin gerçekleştirilmesi ile 2023 yılında sonuçlarda ilerleme kaydedileceği düşünülmektedir.

Kurumun risk izleme dışındaki alanlarda gerçekleşmeleri 51-75 puan aralığında olmuştur. Genel durum için yapılan yorumlar bu dört alan için de geçerlidir. Risk izlemede ise oran % 46 olarak gerçekleşmektedir. Risk izleme faaliyetleri artırılarak gerçekleştirilecektir.

A. GÜÇLÜ YÖNLER

Yapılan analizler sonucunda risk değerlendirme dışındaki bölümlerde güçlü olduğumuz görülmüştür. Bu alanlarda yapılan çalışmalar geliştirilerek sürdürülecektir. Bu kapsamda devam eden Balıkesir Üniversitesi 2023-2024 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli süreç takipleri bütün birimlerle koordineli olarak gerçekleştirilecektir. Bu da birimlerin iç kontrol sistemine ilişkin farkındalığını artırarak devam ettirecektir.

B. GELİŞMEYE AÇIK YÖNLER

Raporda yer alan bilgiler ışığında gelişmeye açık olan yönümüzün risk değerlendirme bölümünde olduğu görülmüştür. Bu kapsamda kurumun gerekli niteliklere sahip personel sayısını yeterli düzeye çekmesi gerekmektedir. Ayrıca yönetmelik gereği oluşturulması gereken kurul ve çalışma gruplarının üyelerinin iç kontrol sistemi ve iç kontrol riskleri konusunda seminerlere katılması süreç yönetiminde faydalı olacaktır.

2023-2024 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında risk değerlendirme başlığında öngörülen eylemlerin gerçekleştirilmesi amacıyla bütün birimler ve iç kontrol mevzuatı çerçevesinde oluşturulmuş kurullar ile koordineli olarak çalışmalar yapılarak risk izleme bölümünde çalışmalar geliştirilerek devam edilmesi planlanmaktadır.

C. ÖNERİLER

Yapılan araştırma sonucunda Balıkesir Üniversitesi' nin iç kontrol sisteminin işlerlik kazanması için gerekli çalışmalar başladığı bütün bölümlerde (kontrol ortamı, risk izleme, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim, izleme) uygulamaların gerçekleştirilmesi için gerekli süreçlerin işletildiği, belirli standartların benimsendiği görülmektedir. Bunula birlikte kurumun iç kontrol sisteminin gelişimini yüksek seviyelere çekemediği de tespit edilmiştir. İç kontrol sisteminin bu yüksek seviyelere çekilebilmesi için, risk izleme dışındaki bölümlerdeki çalışmalar geliştirilerek devam ettirilmesi önerilmektedir. Risk izleme bölümünde ise gerekli çalışmaların yapılabilmesi için bu konuda nitelikli personel tarafından, mevcut personele, kurul ve çalışma grubu üyeleri için seminerler düzenlenmesi önerilmektedir.

V. KAYNAKÇA

1. 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu. Resmî Gazete Tarihi: 24.12.2003
Resmî Gazete Sayısı: 25326.
(<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5018&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>)
2. İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar. Resmî Gazete Tarihi: 31.12.2005
Resmî Gazete Sayısı: 26040 3.mükerrer.
(<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=9813&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>)
3. İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Usul ve Esaslar. Resmî Gazete Tarihi: 14.12.2022 Resmî Gazete Sayısı: 32043.
(<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/12/20221214-1.htm>)
4. Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği. Hazine ve Maliye Bakanlığı. Resmî Gazete Tarihi: 26.12.2007 Resmî Gazete Sayısı: 26738.
(<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=11799&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>)
5. Kamu İç Kontrol Rehberi. Hazine ve Maliye Bakanlığı. 10.02.2014.
(https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/lcSite/icdenetim/ic-kontrol/maliye_bakanligi_kamu_ic_kontrol_rehberi.pdf)
6. Alpar, Reha. Uygulamalı çok değişkenli istatistiksel yöntemler. Detay Yayıncılık, 2013.